

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Neveléstudományi Doktori Iskola

A Neveléstudományi Doktori Iskola vezetője:

Dr. Pukánszky Béla, dr. habil, az MTA doktora

A Neveléstudományi Doktori Iskola programigazgatója:

Dr. Szűts Zoltán, dr. habil, egyetemi tanár

Doktori (PhD) tézisei

Láng Éva

**A táncoktatás tartalmi és módszertani kérdései a mindennapos
testnevelés keretei között**

Témavezetők:

Prof. Dr. Bognár József, egyetemi tanár

Dr. Révész László egyetemi docens

Eger, 2024

1. Bevezetés

A mindennapos testnevelés bevezetésével a testnevelés tantárgy-pedagógiával foglalkozó szakembereknek újra kellett gondolniuk az éves testnevelés megszervezését. Egyik lehetőség a táncos mozgásformák oktatása, ezért az értekezés kutatásainak középpontjában a tánc szerepe áll a testnevelés keretein belül, különös figyelmet fordítva a módszertani lehetőségekre és azok tartalmi kereteire.

Áttekinti a testnevelésben történő táncoktatás történelmét az 1868-as népiskolai törvény bevezetésétől napjainkig (Tantervi rendeletek; Herkules 1884-1914, Néptanítók lapja 1868-1914; A testnevelés tanítása 1965-1989) valamint a nemzeti alaptantervek táncra vonatkozó irányelveit (NAT 1995, 2003, 2008, 2012, 2020).

A táncok oktatására sok testnevelő, vagy iskola nem biztosít kellő időt. Legfőbb oka, hogy sok tanár nem érzi felkészültnek magát ennek a mozgásanyagnak az oktatására. Ezt megerősítik azok a hazai és nemzetközi kutatások, melyek a testnevelők véleményét, valamint az egyetemek képzésein a módszertani tudás átadásának módjait vizsgálták. (Hamar, Karsai, Prihoda & Soós, 2018; Láng & Bognár, 2021, Molnár & Prisztóka, 2023; Lykesas, Koutsouba & Tyrovola, 2009; Nordaker, 2009; Rustad, 2012; Mattsson & Lundvall, 2015; Gibbs, Quennerstedt, & Larsson, 2017; Øræk & Engelsrud, 2021).

Az táncoktatáshoz való viszonyulás szempontjából fontos, hogy milyen képzést kapnak a testnevelő szakos hallgatók a táncos kurzusokon, hogyan készítik fel őket a táncos mozgások oktatására, és a követelményrendszerükben mire helyezik a hangsúlyt. Mennyire követik a

képzés során az egyetemek a NAT változásait, milyen táncok oktatását részesítik előnyben, és mennyi időt tudnak szánni azok oktatására.

Összegyűjtésre kerültek különböző hazai táncműszertani irányok (Pignitzkyné & Lévai, 2014; Kovács, 2020; Balatoni & Kovács, 2015; Mizerák, 2016, Balatoni, 2016; Láng 2022; Mikó & Kovács 2023), melyből egyet kiválasztva saját módszertani vizsgálataink során alkalmaztunk. A LippoZoo (Kovács, 2020) nevű módszertani eszköz használatával kapcsolatos kutatások célja a tánc és zenés mozgások élményszerű oktatásának elősegítése, mely a nem táncos előképzettségű testnevelők számára is kínál lehetőséget a táncos mozgások közvetítésére a diákok számára (Láng & Szöllösi, 2023). Ennek az eszköznek a használata a néptáncon kívül más sportmozgások alapjainak elsajátításában is segíthet.

A kutatás új megvilágításba helyezi a tánc testnevelésben betöltött szerepét, és javaslatokat kínál arra, hogy hogyan lehet a táncot hatékonyabban integrálni a testnevelés tantervébe.

1.1 Célmeghatározás

A testnevelők elismerik ugyan a táncok és zenés mozgásformák fejlesztő hatását és létjogosultságát a testnevelésben, ugyanakkor a többség nem rendelkezik megfelelő felkészültséggel az ilyen típusú órák oktatására (Hamar, Karsai, Pihoda & Soós, 2018; Láng & Bognár, 2021, Molnár & Prisztóka, 2023).

A kutatás célja bemutatni a gyakorlat, és a testnevelő tanárképzés empirikus kutatásain keresztül azokat a tényezőket, amelyek jellemzik a táncok és zenés mozgásformák oktatásához való viszonyulást. Ezen kívül további célja ismertetni a táncok oktatásának különböző módszertani lehetőségeit, és azok integrálását a testnevelésbe.

1.2 Kutatási kérdések:

K1: Milyen hangsúllyal jelenik meg a tánc a 1868-as népiskolai törvénytől napjainkig a testnevelés tantervekben, és hogyan változtak a testnevelés órai táncoktatásra vonatkozó törvényi keretek és irányelvek?

K2: Hogyan tudják az egyetemeken a táncos kurzusok tematikái lekövetni a Nemzeti Alaptanterv változásait?

K3: Az érvényben lévő törvényi szabályozókban meghatározott táncokkal és zenés mozgásformákkal készítik fel a tanárképző egyetemeken a leendő testnevelőket a testnevelés órai alkalmazásukra?

K4: Az egyetemi táncos kurzusokon a követelmények tekintetében mire helyeződik leginkább a hangsúly (bemutatás, módszertan stb.)?

K5: A gyakorló testnevelők hogyan vélekednek a tánc szerepéről a testnevelésben?

K6: A vizsgálatokba bevont hallgatók, tanárok és diákok motivációja és a táncos testnevelés iránti attitűdje növelhető a LippoZoo módszertani eszköz megismertetésével?

1.3 A kutatáshoz kapcsolódó hipotézisek

H1: A testnevelés tantárgy tantervi tartalma, illetve a tánc szerepe folyamatosan változik a történeti és jogi irányelvek hatására.

H2: Az egyetemeken táncos tematikái részben megfelelnek a hatályos Nemzeti Alaptanterv előírásainak, azonban az oktatott táncstílusok jelentősen eltérhetnek az egyes intézmények között.

H3: A táncos kurzusok a felsőoktatásban a követelményeket tekintve leginkább a tanult táncstílusok bemutatására fókuszálnak, és nem biztosítanak

olyan módszertani eszköztárat, amely segítené a hallgatókat a testnevelés órákon alkalmazható táncok oktatásában.

H4: A LippoZoo oktatási módszertani eszköz hatékonyan alkalmazható a testnevelés órákon a táncos élmény és mozgásfejlesztés céljára, mely növeli a testnevelők és diákok motivációját a zenés-mozgásos órák iránt.

H5: A testnevelők fontosnak tartják a tánc oktatását a testnevelés órán, de alkalmazására a nők motiváltabbak.

2. Módszerek

A kutatás módszerének a trianguláció tipológiákat alkalmaztuk, mert jól segítik a kutatási problémák feldolgozását tudományos igényvel, mely teljes és átfogó képet ad az iskolai testnevelésben alkalmazott táncok lehetőségeiről, a vizsgálatok folyamatáról és szerkezetéről (Sántha, 2017). Ez alapján a kutatás négy részből áll:

Iskolai táncoktatás: története, szabályozása, iskolai alkalmazása

Egyetemi táncos kurzusok: tantárgy leírások és hálótervek, egyetemi szakfelelősök, táncos kurzusok oktatók és hallgatók kikérdezése

Táncmódszertanok és jógyakorlatok

Módszertani kutatások: LippoZoo módszertana az egyetem hallgatói körében és a közoktatásban.

A vizsgálatokat a kutatás etikai engedélyeztetése (RK/822/2024), és a szülői beleegyező nyilatkozatok beérkezése után kezdtük meg.

2.1 Mintaválasztás bemutatása

Az iskolai táncoktatás témáján belül a vizsgálat mintáit azok a személyek (N=155 fő) és dokumentumok alkotják, akik a testnevelés gyakorlatában részt vesznek, vagy azt meghatározzák. A magyarországi egyetemek tanárképzésének és táncos kurzusainak áttekintésével azokat az intézményeket azonosítottuk, ahol a testnevelők képzésében táncos kurzusok is szerepelnek (N=8 egyetem). A kutatás során tantárgyi háló, kurzusleírások, interjúk és kérdőívek elemzését végeztük. A felsőoktatás szereplői közé tartoznak az egyetemek szakfelelősei (N= 7 fő), a táncos kurzusok oktatói (N= 6 fő) és a hallgatói (N=248 fő). Módszertani kutatásaink során szakemberek segítségével táncos módszereket és jó gyakorlatokat ismerhettünk meg (N=4 fő), majd

hallgatóinkat bevonva a kutatásba, a LippoZoo oktatásmódszertani segédeszköz gyakorlati alkalmazását (N=87 fő) tanulmányoztuk. Attitűd vizsgálatokkal és intervenciókkal a módszert a közoktatásban is vizsgáltuk (N= 104 diák, N= 6 oktató.) A minta összesített elemszáma: N= 619 Fő.

2.2 Adatfelvétel

2.2.1 Dokumentumelemzés

A kutatásban olyan primer és szekunder forrásokat kerestünk, amelyekből a testnevelés táncos tartalmát átfogóan megismerhetjük. Pl: pedagógiai cikkek, tantervi utasítások, NAT, kerettantervek, táncos kurzusok és tantárgyleírások.

2.2.2 Interjúk

A kutatás során minden egyetemről 1-2 táncos vagy zenés mozgásformát oktató szakembert, valamint a testnevelő képzések szakfelelőseit kerestük meg egy 30-40 perces interjú erejéig. Interjúk készültek táncos szakemberekkel és a LippoZoo módszer alkotójával, amelyek rögzítéséhez az érintettektől engedélyt kértünk. A strukturált interjúk online videokonferenciák keretében zajlottak (Zoom/Teams).

2.2.3 Kérdőívek

A testnevelő szakos hallgatók és a testnevelő tanárok véleményét online, saját szerkesztésű kérdőívek segítségével mértük fel. A kérdőívek a kitöltők táncos viszonyát, oktatáshoz szükséges kompetenciáját, és a táncok iskolai tananyagban való elhelyezésével kapcsolatos attitűdjeiket vizsgálta. A kérdőív főleg zárt végű kérdéseket, és Likert skálás méréseket tartalmazott. Mindkét kérdőív nyílt végű kérdései lehetőséget adtak a táncos mozgások testnevelésbeli megítélésének részletes kifejtésére.

2.2.4 LippoZoo módszertani vizsgálatok

Az attitűdvizsgálatok mellett intervenciók szervezésével mértük fel a LippoZoo módszer hatékonyságát. Az első 6 hetes beavatkozás során egy aktív, néptáncokban jártas testnevelő hallgató segített, aki a kognitív és a motoros képességek változását mérte a diákjainál a táncos mozgások által. A kontroll csoport ez idő alatt hagyományos testnevelésben vett részt, ezzel lehetővé téve a két csoport közötti eltérések vizsgálatát.

A következő lépésben a LippoZoo módszer gyakorlati alkalmazását 5 táncos előképzettség nélküli hallgató bevonásával végeztük, akik 2-3 héten át heti egy órát tartottak az eszköz használatával saját tanórájukon. A diákok véleményét a táncos testneveléssel kapcsolatban Likert skálás kérdőívvel vizsgáltuk, melyet összevetettük a testnevelőkkel készült online felvett (Zoom) interjúkkal.

2.3 Adatelemzés

Az adatok elemzéséhez számítógéppel segített adatelemző szoftvereket használtunk. Kvalitatív eredményeink elemzése során (dokumentumok, interjúk) az Alrite applikációval történő leírás után a MaxQDA 24 szövegelemző programot alkalmaztuk, az adatok elemzése in vivo és a priori kódok képzésével történt. Az érvényesség igazolásához megbízhatósági index képletét használtuk.

Kvantitatív eredményeink elemzését az IBM SPSS 23 szoftverrel végeztük. Módszerként leíró statisztikát, ANOVA-t, Pearson-féle korrelációt és független mintás t-próbát alkalmaztunk. A homogenitás és normalitás vizsgálatát követően választottuk ki a megfelelő próbákat, a nem paraméteres próbánk a Mann-Whitney U-teszt volt.

3. Eredmények

3.1 Tánc az iskolában

3.1.1 Történet és jogi szabályozás - 1868-as kötelező oktatási rendelkezéstől a Nemzeti Alaptantervekig

A történeti rész áttekintéséből megtudtuk, hogy a tánc a testnevelés tantárgy-pedagógiával foglalkozó szakembereket mindig is foglalkoztatta. Voltak időszakok, amikor fontos, és szükséges tartalomként tekintettek rá, máskor csak a kísérleti és alternatív iskolákban tudott fennmaradni. A kilencvenes évek közepén a NAT emelte be ismét a közoktatásba a tánc műfaját. A mindennapos testnevelés bevezetésével a 2012-es NAT alsóban a néptáncot, felsőben a társastánc oktatását javasolta. 2020-as NAT már csak tánc jellegű oktatási tartalomról beszél. A táncokat és a LippoZoo módszertanát a tornán belül, a gimnasztikai gyakorlatokban és a népi játékoknál tudjuk leginkább elhelyezni.

3.1.2 Tánc a mindennapos testnevelésben: A testnevelő tanárok tapasztalatai és véleményei

A testnevelők vizsgálata során 28,4% jelezte, hogy nem részesült táncos képzésben az egyetemeken, míg a legtöbben (69,7%) egy féléven keresztül tanultak táncot. Szervezett táncoktatás az iskolák 58,1%-ában nincs. Ahol megvalósul, ott a testnevelő tanárok csupán 27,7% végzi az oktatását, a zenét a kitöltők 92,3%-a használja munkája során. A nők szignifikánsan gyakrabban tanítanak táncot ($t= 33,898$, $p < 0,001$), míg a korosztályok közötti eltéréseket nem találtunk a vizsgált kérdésekben. A testnevelők véleményét egy ötfokú Likert skálán mértük. 78,1%-uk támogatja a tánc oktatását, fontosnak tartja a diákok képzésében, és 87,1%-uk szerint szükséges a zene jelenléte az órákon. In vivo kódolás alapján azt az eredményt kaptuk, hogy a testnevelők nagy része támogatja a zenés-táncos mozgásformák integrálását a tananyagba, de sokan

nem érzik magukat felkészültnek ennek oktatására. A legfőbb problémák között szerepelt a képzetlenség, teremhiány, időhiány. A válaszadók javaslata, hogy a tanárképzés során nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a tánc oktatási módszertanára és a ritmusgyakorlatokra.

3.2 Tánc az egyetemi képzésben: Tantárgyi leírások és a szakmai vélemények elemzése

3.2.1 Zenés-táncos kurzusok a hálótervekben

Az intézmények különböző táncos kurzusokat kínálnak, 1-3 féléves időtartamban. A tantárgyleírások szerint az aerobik minden egyetemen jelen van, a társastáncot 7 intézmény tanítja, míg a néptánc csupán 4 helyen érhető el teljes féléven keresztül. A táncstílusok elsajátítására szánt idő rendkívül rövid, van, ahol egy kurzuson belül több oktató is tanít, így egy stílus oktatására csak 3-6 alkalom jut. A követelmények főként a zárthelyi dolgozatra és gyakorlati bemutatóra összpontosítanak, és a tantárgyleírások alapján csak egy egyetemen van olyan módszertani megközelítés, amely az iskolai táncoktatásra készít fel.

3.2.2 Testnevelő szakfelelősök állásfoglalása a táncos kurzusokról

A szakfelelősökkel felvett interjúk in vivo és a priori kódolása során megtudtuk, hogy a táncos kurzusokat egyenrangúnak tekintik a többi testgyakorlati tárggyal, és fontosnak tartják oktatását az iskolákban. A tánc bevonja a nem versengő típusú diákokat, bárki számára elérhető, és a zene önmagában is egy jó motiváló eszköz. A NAT változásaihoz igyekeznek alkalmazkodni, de sokszor az oktatott táncstílusok a kurzusoktatók táncos irányultságától is függ. A szakfelelősök véleményei alapján a táncok oktatására fordítható időkeret nagyon kevés. Az oktatók kiválasztása szempontjai egyetemenként más, van ahol elsődleges a felsőfokú

táncpedagógusi végzettség, máshol a testnevelés végzettséget említik az első helyen.

3.2.3 Zenés-táncos mozgásformák oktatóinak véleménye a kurzusokról

In vivo és a priori kódolás után az interjúkat a következőképpen lehet összegezni (megbízhatósági index 0,95). Az egyetemeken a táncos kurzusok oktatói között vannak olyan oktatók, akik mesterszintű táncpedagógusi diplomával rendelkeznek, ők úgy gondolják, hogy az iskolákban a testnevelésórán csak egy tánc tanár tud hitelesen oktatni táncot. Azok a kurzusoktatók, akik testnevelő végzettséggel rendelkeznek, igyekeznek olyan gyakorlatokat, egyszerűbb táncokat oktatni, melyet egy testnevelő is meg tud tanítani a tanítványainak. 4 egyetem táncoktatója egyben doktorandusz, kutatási témájuk a tánc a testnevelésben, hamarosan ezen a területen további kutatások és eredmények várhatók.

Van, ahol a táncos kurzus heti 45 percben, máshol 90 percben valósul meg. Általában 13 hetes egy szemeszter, de van, ahol a táncos kurzusokra mindössze 10 hét jut. Olyan is előfordul, hogy az oktatók nem egész félévben vannak jelen az oktatott műfajban, egy stílusra 3-6 hét áll rendelkezésre. Nincs egységes tananyag, az oktatott stílusok között megtalálható a néptánc, társastánc, kubai salsa, hip-hop alapú mozgásformák, rock and roll, moderntánc, cheerdance. Az oktatók mindannyian egyet értenek abban, hogy a rendelkezésre álló idő nem elegendő a táncok készségszintű elsajátításához. Minden oktató az idő rövidege ellenére is a gyakorlati tudásra helyezi a hangsúlyt. Megoldásként összességében azt gondolják, hogy ha az iskolákban a kezdetektől megjelenne a tánc, akkor az egyetemi képzésbe már olyan hallgatók kerülnének be, akik már rendelkeznek alap tánc tudással, melyre könnyebben lehetne építeni a felsőoktatásban.

3.2.4 Testnevelő szakos hallgatók véleménye a táncos kurzusokról, és a táncos mozgások iránti attitűdjük

A hallgatókkal felvett kérdőív alapján az oktatott zenés mozgásformák között az aerobik után (78%), a társastánc (54%) a leggyakoribb tanult táncstílus. A táncok technikai kivitelezéséhez azonban nem elegendő a rendelkezésre álló idő, és a hallgatók kevésbé ismerik a játékos módszertanokat. A tánchoz és zenéhez fűződő Likert skálán mért attitűdök jelentős mértékben függenek az előzetes táncos élményektől és tapasztalatoktól. A nők általában pozitívabb attitűddel bírnak a táncos mozgások iránt ($P > 0,05$), mint a férfiak. A válaszadók 46,9%-a úgy véli, több félévre lenne szükség a táncos kurzusokból ($m=3,8$; $\sigma=1,129$; $p < 0,05$; $t = -5,616$), és 69,4%-uk szerint van létjogosultsága táncnak a testnevelésben ($m=3,84$; $\sigma=0,994$; $p < 0,05$; $t = -1,996$). 63,6%-uk szerint a kurzusok jól felkészítik őket a táncok oktatására ($m=3,9$; $\sigma=1,006$; $p < 0,05$; $t = -3,748$), 64,6%-uk pedig tervezi is a táncok oktatását ($m=3,42$; $\sigma=1,258$; $p < 0,05$; $t = -2,500$). Elismerik, hogy a zene változatossá teszi az órákat (93,8%), jobban bevonja a nem versengő típusú tanulókat (71,7%), és segít más sportmozgások megalapozásában (72,7%).

3.3 Táncmódszertanok és jógyakorlatok a testnevelők képzésében és a mindennapos testnevelésben

Ebben a fejezetben az olyan hatékony és jó gyakorlatokra összpontosítunk, amelyek a „tánc és aerob jellegű” feladatmegoldásokra nyújt útmutatást. Az interjúk tartalmi elemzéssel történő feldolgozása során azt tapasztaltuk, hogy a kreatív tánc és mozgás oktatása izgalmas lehetőségeket kínál a testnevelés terén, különösen a gimnasztika és a tánc összekapcsolásával. A módszer még kísérleti fázisban van, de már most is ígéretesnek tűnik. Ez a megközelítés lehetővé teszi a tanárok és diákok számára, hogy táncos koreográfiákat hozzanak létre, miközben fejlesztik kreativitásukat.

A kreatív tánc fejleszti a testtudatot és a mozgás érzékelését, így alkalmazása a testnevelés órákon előnyös lehet. Az interjúk alapján kiderült, hogy a kreatív tánc segíthet a stressz levezetésében és a koncentráció javításában is. Ha lenne rá kereslet, az MTE szervezne akár külön tanfolyamokat testnevelők számára.

Egy nemzetközi iskolában a testnevelésórán, 6 hetes periódusban oktatnak táncot, mely 3 pillérre osztható: népek táncai, magyar szekció, modern és divattáncok. Tánctanárok jönnek ilyenkor oktatni workshop szerűen, és minden évben a tanárok megtanulnak néhány táncot, amit tovább tudnak tanítani a diákoknak.

3.4 LippoZoo módszertani segédeszközzel végzett vizsgálatok

3.4.1 Hallgatók attitűd vizsgálata

A hallgatók a LippoZoo módszerének elsajátítása után 80,5%-a tervezi a LippoZoo használatát munkája során, 57,4%-a tartja fontosnak a testnevelés órákon való rendszeres alkalmazását. Elmélet vezérelt intrakódolással elemeztük a kérdőív nyílt végű kérdéseire adott válaszok tartalmi elemeit, melyek azonos lényegi csomópontok alapján lettek kódolva. A nyílt végű kérdésekre adott válaszokból 25 kódot lehetett generálni, a besorolt 214 válaszból kiderült, hogy a ritmusérzék és mozgáskoordináció fejlesztésére legalkalmasabb ez az eszköz. A LippoZoo nemcsak a táncoktatásban, hanem más sportágakban is, például atlétikában és labdás csapatsportokban is segítheti a sportra jellemző mozgások megalapozását az általános mozgásfejlesztésen túl (74 javaslatból 19 kód volt képezhető). Ezen kívül élménypedagógiai módszerként is kiváló, hiszen a hallgatók kiemelték a jó hangulatot, sikerélményt is az eszköz használata során. Az elemzés során minden kérdésnél a megbízhatósági érték 0,8 felett volt.

3.4.2 Intervenciók a közoktatásban

Intervenció táncos végzettségű hallgató bevonásával

Az intervenció során a LippoZoo módszer alkalmazásának hatékonyságát egy néptáncoktató testnevelő hallgató bevonásával vizsgáltuk, aki 6 héten keresztül vezette a foglalkozásokat egy iskolában, ahol ő is tanít. A kognitív vizsgálat során a megismerést, az információfeldolgozást, és a tanulási képességeket mértük feladatlapok segítségével. A kísérleti csoport és a kontroll csoport kognitív képességeiben végzett mérések alapján a kísérleti csoport a Mann-Whitney U teszt alapján szignifikáns javulást mutatott az alakrajzolás, számfogalom és helyesírás terén ($p < 0,05$). A motoros tesztekkel az egyensúlyérzést, a térbeli tájékozódási képességet, kéz-és lábmozgások összehangolását, és a ritmusérzékelést vizsgáltuk. Legjelentősebb pozitív változás a koordinációs képességek közül az egyensúly tekintetében történt.

A szakértői interjú során kiderült, hogy a LippoZoo módszer nemcsak a diákok, hanem az oktató számára is motiváló erőt képviselt, hiszen a gyengébb képességű tanulók is gyorsabban sajátították el a táncos koreográfiákat. Az órák után a diákok nyugodtabbá váltak, ami a többi tanórán is megmutatkozott, és más pedagógusok is észlelték a pozitív változásokat a gyerekeken. Az eredmények alapján a LippoZoo módszer alkalmazása hozzájárult a diákok kognitív és motoros képességeinek, valamint affektív állapotának javulásához, elősegítve a tanulási és motivációs folyamatokat mindkét fél számára.

Táncos előképzettség nélküli testnevelő tanárok bevonása a LippoZoo oktatásába

A LippoZoo módszer táncos előképzettség nélküli testnevelő tanárok általi alkalmazása során a következő megállapítások születtek: A diákok 70,7%-a szerint ritkán van zenés testnevelésórájuk, miközben 48,7% szeretné, ha

gyakrabban lenne ilyen. A LippoZoo-t 60%-uk kedvelte, és 58,9%-uk szeretné, ha máskor is lenne. A kódolás módszerét alkalmazva könnyen azonosíthattuk a különböző háttér információkat, tanítási körülményeket, az alkalmazott módszer levezetését, az önreflexiókat és az attitűdökkel kapcsolatos válaszokat. A lányok körében a módszer pozitív hatással volt ($p < 0,05$; $t = -4,229$) a mozgásmotivációra, míg a fiúk körében a szégyenlősség és a gátlásos attitűdök gyakrabban jelentkeztek. Az 5 strukturált interjú megerősítette, hogy a LippoZoo módszer elsősorban az alsóbb évfolyamokon volt sikeres, ahol a gyerekek élvezték, és sikerélményük volt. Felsőbb évfolyamokon azonban a módszer fogadtatása vegyes képet mutatott, és a középiskolásoknál nem volt annyira népszerű, de a diákok zenei ízléséhez való igazítás esetleg javíthatná a helyzetet. A testnevelők is pozitívan értékelték a módszert, és tervezik annak további alkalmazását. Megerősítést nyert, hogy a LippoZoo módszer a nem táncos előképzettségű testnevelők számára is kínál lehetőséget a táncos mozgásélmény közvetítésére.

4 Megbeszélés

A táncoktatás tartalmi és módszertani kereteit, és a testnevelésben betöltött szerepét vizsgálva az a következtetés vonható le, hogy a szakmai diszkurzusokban mindig is jelen volt a tánc, ha nem is jelent meg a szabályzó dokumentumokban minden vizsgált időszakban. A mindennapos testnevelés bevezetésével a tánc nagyobb szerephez jutott az előző évekhez képest. Az egyetemeken, és a kurzusoktatók igyekeznek követni a folyamatos változásokat, de a néptánc, aerobik és RG mellett társastáncot, moderntáncot, divattáncokat is egyéb táncstílusokat is oktatnak. A kurzusok időtartama 1-3 félév, melyen sokszor több oktató osztozik. A hallgatói kérdőív és a testnevelő tanári kérdőív alapján a nők azok, akik szívesebben oktatnának táncot, ha lehetőségük lenne rá, és szívesen részt vennének továbbképzéseken is. Ha az egyetemeken több időt szentelnének a ritmusfejlesztésre, játékokra, egyszerűbb táncok oktatásmódszertani tudás átadására, bátrabban használnák a zenét az órákon. A külföldi és hazai kutatások ebben hasonló eredményre jutottak. Külföldön a konkrét táncok oktatásáról a kreativitás, önkifejezés irányába helyeződött a hangsúly. Hazánkban nincs magyar nyelvű irodalma a kreatív táncnak, a testnevelők nem ismerik. A gimnasztikára épülő kreativitás (Mikó & Kovács, 2023) és a LippoZoo módszertani eszköz bevonásával érhetőek el táncmódszertani kutatások (Láng & Szöllősi, 2023) az iskolai testnevelésre és az egyetemi táncos kurzusokra vonatkoztatva.

A H1 igazolást nyert, a tánc tantervi helye és megítélése folyamatosan változott az idők folyamán. A mindennapos testnevelés bevezetésével újra felkeltette a szakma figyelmét, és a vizsgálódások középpontjába állította.

A H2 részben nyert igazolást. Az egyetemeken követik a változásokat, de az tantárgyi tematikákban csak részben jelenik meg. Az interjúk és a

tantárgyleírások alapján minden egyetemen más-más táncstílus oktatásán van a hangsúly, ezért nincs egységes tananyag sem.

A H3 részben igazolható. A tánctanárok fontosnak tartják a tánc szerepét a testnevelésben, de nincs egyetértés az oktatás végrehajtásában. A táncos végzettségű oktatók a táncos szakemberek bevonását preferálják, míg a testnevelő végzettségű oktatók olyan módszerek átadására fókuszálnak, mellyel egy testnevelő is táncos élményt tud nyújtani diákjaiknak.

Az H4 részben beigazolódott. A LippoZoo oktatásmódszertanával a táncos testnevelés által a diákok jól motiválhatóak. A testnevelők segítségével tudnak táncos élményt nyújtani diákjaiknak, leginkább az alsóbb évfolyamokon. A felső tagozatos diákoknál és középiskolában az eredmény már vegyes képet mutatott, a testnevelők oktatási stílusa és személyisége meghatározó volt a módszer sikerességében.

A H5 is beigazolódott, a testnevelők fontosnak tartják a tánc oktatását, de a felkészültség hiánya, az infrastrukturális problémák és az időhiány akadályozza őket. A nők pozitívabb attitűddel rendelkeznek a zene használatára és érdeklődőbbek a táncos továbbképzések iránt.

A kutatásainkba 619 főt vontunk be, és megállapítottuk, hogy a játékosságra, kreativitásra és önkifejezésre építő megközelítések segíthetnek a tánc jótékony hatásainak kihasználásában. Jelenleg a tánctanárok azok, akik alkalmasak a konkrét táncos órák megtartására, de a testnevelők továbbképzésével, módszertani fejlesztésekkel és kutatásokkal a helyzet javítható, melynek visszakövetése az elkövetkező évek feladata lesz.

További tervezett kutatások:

- Hosszabb intervenció szervezése a LippoZoo módszerével

- Kreatív tánc módszerének megismerése és alkalmazásával kapcsolatos módszertani kutatások
- A táncos kurzusokon átadott módszerek gyakorlati megvalósításának visszakövetése a végzett testnevelők körében

Irodalom

1. Balatoni, K., & Kovács, H. (2014). *Így tedd rá! 2.* Ráckeve: Saramis Bt.
2. Balatoni, K. (2016). *Így tedd rá! módszertani eszköztár.* Örökös Kiadó.
3. Gibbs, B., Quennerstedt, M., & Larsson, H. (2017). Teaching dance in physical education using exergames. *European Physical Education Review, 23* (2), 237-256 Nem látom annak
4. Hamar, P., Prihoda, G., & Karsai, I. (2018). Adalékok az iskolai testnevelés tananyag-kiválasztásához. *Iskolakultúra, 28* (3-4), 28-38. DOI: 10.21846/TST.2017.1-2.1
5. Kovács, H. (2020). A LippoZoo oktatásmódszertani eszköz ismertetése. *Tanulmányok a sporttudomány köréből =Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae: Sectio Sport, 48,* 47-64.
6. Láng, É., & Bognár, J. (2021). A táncoktatás képzési és vetületei- Tapasztalatok és lehetőségek. In E. Juhász, T. Kozma, & P. Tóth, *Társadalmi innováció és tanulás a digitális korban* (old.: 257-265). Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete, Debrecen
7. Láng, É. (2022). Táncos testnevelés a LippoZoo eszköztárral: lehetőségek és módszerek a mindennapos testnevelés tanítása során. In G. Bolvári-Takács, & I. Sirató, *Tánc a változó világban: Új tapasztalatok, új módszerek, új megközelítések* (old.: 117-125). Magyar Táncművészeti Egyetem, Budapest
8. Láng, É., & Szöllősi, R. (2023). A LippoZoo módszertani eszközzel végzett táncos fejlesztő gyakorlatok hatása a tanuló kognitív és motoros képességeire a mindennapos testnevelésen belül. *Új Pedagógiai Szemle, 7-8.* Miskolc: Miskolci Egyetem

9. Lykesas, G., Koutsouba, M., & Tyrovola, V. (2009). Creativity as an approach and teaching method of traditional Greek dance in secondary schools. *Studies in Physical culture and tourism*, vol. 16.
10. Mattsson, T., & Lundvall, S. (2015). The position of dance in physical education. *Sport, Education and Society*, 885-871.
11. Mikó, A., & Kovács, K. (2023). Gimnasztika a kreativitás fejlesztés szolgálatában. *Pedagógusképzés*, 22. 2, 66-81. doi: DOI <https://doi.org/10.37205/TEL-hun>
12. Mizerák, K. (2016). *Mozgásra és táncra nevelés játékos módszerekkel*. Kétnyelvű tanjegyzet tánc, dráma-és mozgáspedagógiai alapú módszertani gyakorlatok alapján I-II-III. Regionális Művészeti Központ, Léva
13. Molnár, Á., & Prisztóka, G. (2023). A digitalizált generáció és az iskolai testnevelés lehetőségei. in: D. Molnár, & D. Molnár, szerk. *XXVI. Tavaszi Szél Konferencia Tanulmánykötet*, 143-152. Budapest., 2023. május 5-7.
14. Nordaker, D. J. (2009). *Dans i skolen?* PHD Diss. Arhus Universitet.
15. Ørbæk, T., & Engelsrud, G. (2021). Teaching creative dance in school. *a case study from physical education in Norway Research in Dance Education*, 321-335. <https://doi.org/10.1080/14647893.2020.1798396>
16. Pignitzkyné Lugos, I., & Lévai, P. (2014). *A tánc és a kreatív mozgás alapjai*. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest
17. Rustad, H. (2012). Dance in Physical Education: Experiences in Dance as Described by Physical Education Student Teachers. *Nordic Journal of Dance*, 14-29.
18. Sántha, K. (2017). A trianguláció-típológiák és a MaxQDA kapcsolata a kvalitatív vizsgálatban. *Vezetéstudomány*, XLVIII. évf. (12).

Saját közlések

1. **Láng, É.** (2019). A táncitanítás módszertani keretei. *Acta Universitatis De Carolo Eszterházy Nominatae: Sectio Sport* 46 pp. 73-82., 10 p.
2. **Láng, É.** (2019). A mindennapos testnevelés 3+2-es modell által nyújtott lehetőségeinek megvalósulása az „új” típusú mozgásformák alkalmazásával az iskolákban. *Acta Universitatis De Carolo Eszterházy Nominatae: Sectio Sport* 47 pp. 25-43., 19 p.
3. **Láng, É.** (2020). Tánc-Iskola. A táncitanítás lehetőségei a magyar testnevelés órákon. *Különleges Bánásmód 6: 2* pp. 95.-104. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó,
4. **Láng, É., & Bognár, J.** (2021). A táncoktatás iskolai és képzési vetületei: tapasztalatok és lehetőségek. In: Juhász, E.; Kozma, T.; Tóth, P.(szerk.) *Társadalmi innováció és tanulás a digitális korban*. Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete (HERA) 479 p. pp. 257-265, 9 p. Budapest
5. **Silkó, R., & Láng, É** (2021): A társastánc személyiségfejlesztő hatásának vizsgálata a táncosok véleményei és tapasztalatai alapján. *Acta Universitatis De Carolo Eszterházy Nominatae: Sectio Sport*, 51. pp. 29–40.
6. **Láng, É.** (2022): Táncos testnevelés a LippoZoo eszköztárral: lehetőségek és módszerek a mindennapos testnevelés tanítása során. In G. Bolvári-Takács, & I. Sirató, *Tánc a változó világban: Új tapasztalatok, új módszerek, új megközelítések* (old.: 117-125). Budapest: Magyar Táncművészeti Egyetem.
7. **Láng É., & Szöllősi Roland** (2023). A mindennapos testnevelésen belül végzett táncos fejlesztő gyakorlatok hatása a tanulók kognitív és motoros képességeire. Akciókutatás a LippoZoo módszertani eszköz használatával. *Új Pedagógiai Szemle* 73: 7-8 pp. 87-103. , 17 p.